

РОЗДІЛ IV. ПРОБЛЕМИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

УДК 376-056 2/3(036)

Юлія Бондаренко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-6190-7648

Олена Воротинцева

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-0684-850X

DOI 10.24139/2312-5993/2020.07/286-297

МЕРЕЖЕВА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ЯК МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЕКТОРІЇ ДИТИНИ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У роботі представлено аналіз механізму впровадження мережевої форми здобуття освіти. Описується порядок взаємодії учасників цього процесу в реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дитини з порушеннями інтелектуального розвитку. Акцентовано увагу на діяльності фахівців інклюзивно-ресурсних центрів у мережевій співпраці, спрямованій на розвиток життєвих та ключових компетентностей учнів із порушеннями інтелектуального розвитку.

Визначено можливості залучення до освітнього процесу різних фахівців, зокрема терапевтів, психологів, коучів, митців для підвищення ефективності розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями, що сприятиме їх соціалізації та самореалізації.

Ключові слова: мережева форма освіти, інклюзивна освіта, індивідуальна освітня траєкторія, спеціальні заклади освіти, партнерство, інклюзивно-ресурсний центр.

Постановка проблеми. В Україні на сучасному етапі відбувається реформування освіти. З 2019 року Міністерство освіти і науки України запровадило нову форму навчання для здобувачів освіти – мережеву. Про це свідчить наказ від 23.04.2019 р. № 536 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти». У наказі регламентовано головні аспекти інституційної форми здобуття загальної середньої освіти. Мережева освіта є інноваційною й суттєво розширює межі для здобуття більш якісної загальної середньої та позашкільної освіти, а також розкриває нові можливості для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дітей з особливими освітніми потребами, зокрема з порушеннями інтелектуального розвитку.

Аналіз актуальних досліджень. Результат останніх досліджень засвідчив складність та багатогранність мережевої освіти. Питання мережевої взаємодії між закладами освіти описано у працях Т. Бабко, І. Беззуба, Д. Дейкуна, Ю. Луковенка, А. Мазака, С. Сологуба, В. Стайкової, Л. Юрчака та інших, однак, у жодній роботі не розкрито цілісності дослідження проблеми щодо використання можливостей мережевої форми освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку, для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

Аналіз практики засвідчив низький рівень обізнаності громадськості щодо нової форми здобуття освіти. Можливості мережевої форми освіти для надання якісних освітніх послуг дітям із порушеннями інтелектуального розвитку у виявлених нами літературних джерелах не розкрито ані на теоретичному, ані на практичному рівнях, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Метою статті є аналіз механізму впровадження мережевої форми здобуття освіти як інструменту взаємодії суб'єктів освітньої діяльності в реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дітей із порушеннями інтелектуального розвитку.

Методами дослідження визначено аналіз літературних джерел із подальшою систематизацією та синтезом отриманої інформації; вивчення нормативно-правового поля та вітчизняного законодавства щодо можливостей здобуття освіти у мережевій формі як моделі реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дитини з порушеннями інтелектуального розвитку.

Виклад основного матеріалу. 16 січня 2020 р. Верховною Радою був прийнятий Закон «Про повну загальну середню освіту», який набув чинності 18 березня 2020 р., що й визначив правові, організаційні та економічні засади функціонування і розвитку системи загальної середньої освіти. У цьому документі акцентовано увагу на врегулюванні питання доступності та забезпечення рівного доступу дітей до повної загальної середньої освіти, зокрема, для осіб із особливими освітніми потребами, що передбачає територіальну доступність закладів загальної середньої освіти, обов'язки органів влади щодо цього аспекту; забезпечення якості повної загальної середньої освіти та академічної доброчесності у сфері загальної середньої освіти; функціонування мови освіти в закладах загальної середньої освіти; сертифікації педагогічних працівників; самоврядування в закладі освіти, зокрема учнівського та батьківського; прав та обов'язків учасників освітнього процесу; розмежування

повноважень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у сфері загальної середньої освіти тощо (Беззуб, 2020).

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту», загальна середня освіта може бути організована за такими формами: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж) (Закон України «Про освіту», 2017). «Інклюзивну форму» здобуття освіти законодавством не передбачено. Для осіб із особливими освітніми потребами організовується інклюзивне навчання за інституційною формою. Крім того, стан здоров'я може бути підставою для вибору здобувачами освіти чи їх законними представниками іншої форми – індивідуальної, зі збільшенням кількості годин: на I ступені (1-4 класи) – 10 годин на тиждень на кожного здобувача освіти; на II ступені (5-9 класи) – 14 годин на тиждень (Наказ МОН «Про затвердження Положення про індивідуальну форму...», 2016). Не зазначаємо III ступінь, оскільки діти з інтелектуальними порушеннями здобувають у закладах загальної середньої освіти тільки базову освіту й отримують свідоцтво та додаток до нього відповідного зразка в залежності від ступеня інтелектуального порушення, що різниться додатком до свідоцтва про здобуття базової середньої освіти (для осіб із особливими освітніми потребами, зумовленими порушеннями інтелектуального розвитку). Діти з помірними інтелектуальними порушеннями отримують довідку про закінчення повного курсу навчання (Наказ МОН «Про деякі питання документів про загальну середню освіту», 2018). Такий документ не дає можливості здобувати освіту дітям із порушеннями інтелектуального розвитку в закладах загальної середньої освіти, однак, є можливість здобути робітничу професію у професійно-технічних ліцеях.

Отже, здобувачі освіти, які досягли повноліття, або їх батьки, чи законні представники, за особистою заявою можуть обирати форму здобуття загальної середньої освіти відповідно до їх інтересів, здібностей, освітніх потреб, можливостей і досвіду.

Під час бесід із батьками, опікунами дітей із порушеннями інтелектуального розвитку було з'ясовано, що вони обирають очну (денну) форму з організацією інклюзивного навчання чи індивідуальну форму (педагогічний патронаж). Батьки не ознайомлені з тим, що форми здобуття освіти можуть поєднуватися, – індивідуальну форму навчання можна поєднати з інституційною (мережевою), чи поєднати мережеву з очною. Реалізацію процесу навчання за обраною освітньою формою необхідно зазначити під час складання індивідуального навчального плану для

індивідуальної форми навчання чи під час організації інклюзивного навчання в пункті 10 індивідуальної програми розвитку. Це необхідно для того, щоб оптимізувати співпрацю всієї команди супроводу дитини, окреслити поле діяльності кожного суб'єкту надання освітніх послуг для досягнення дитиною найкращого результату відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії.

Відповідно до нормативно-правової бази, заклади освіти не можуть безпідставно відмовляти здобувачам освіти в організації певної форми здобуття освіти, а, навпаки, – мають сприяти реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, наданню освітніх послуг відповідно до їх потреб, розвитку різних форм здобуття освіти. На нашу думку, доцільно у статутах закладів освіти в розділі I. «Загальні положення» прописувати організацію мережевої форми здобуття освіти з іншими суб'єктами освітньої діяльності.

Діти з порушеннями інтелектуального розвитку – одна з найвразливіших груп здобувачів освіти. Вони потребують виваженого підходу до проєктування та реалізації освітньої траєкторії. Саме мережева освіта покликана враховувати цей аспект, надавати можливість кожному здобувати освіту відповідно до унікальності.

Мережева форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

Метою організації мережевої взаємодії між суб'єктами освітньої діяльності є залучення та використання додаткових ресурсів (кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних, інформаційних та інших), необхідних для забезпечення якості освіти, зокрема: забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти, задоволення їх освітніх потреб; створення умов для оволодіння освітньою програмою здобувачами освіти; забезпечення поглибленого вивчення окремих навчальних предметів, упровадження профільного навчання; розширення доступу здобувачів освіти і педагогічних працівників до сучасних технологій і засобів навчання; раціональне та ефективне використання ресурсів учасників мережевої взаємодії (Наказ МОН «Про затвердження Положення про інституційну форму...», 2019).

Із появою та реалізацією повноцінних індивідуальних освітніх траєкторій така співпраця розвиватиметься, що дозволить дати знання учням відповідно до їх можливостей, потреб, здібностей тощо. Отже, організувати мережеве навчання можна як для всього класу, так і для груп учнів чи окремих школярів, наприклад із порушеннями інтелектуального розвитку, на базі профільних гуртків та закладів.

Термін «мережева освіта» тісно пов'язаний із поняттям «горизонтальних зв'язків», розгалуженою сіттю підтримки. Це явище не нове для України, адже чимало шкіл практикують співпрацю з бібліотеками, музеями, заповідниками, ботанічними садами чи фермами, де проводяться екскурсії та практики.

Пропозиції педагогічній раді закладу освіти щодо організації здобуття освіти за мережевою формою можуть внести учасники освітнього процесу, заклади освіти та інші суб'єкти, які можуть бути залучені до мережевої взаємодії. Зарахування здобувачів освіти на мережеву форму здобуття освіти здійснюється за їх заявою (у разі досягнення повноліття) або заявою одного з батьків, інших законних представників.

Інформація про форми здобуття освіти, що забезпечуються закладами освіти, обов'язково оприлюднюється на їх веб-сайтах, а за їх відсутності – на веб-сайтах засновників (пункт 3 розділу I наказу № 536, пункт 2 розділу I наказу № 8). Форми здобуття освіти, за якими заклад освіти організовує навчання, можуть визначатися у статуті закладу освіти або відповідне рішення приймається педагогічною радою закладу освіти й уводиться в дію наказом керівника закладу освіти (Наказ МОН «Про затвердження Положення про інституційну форму...», 2019).

Привертаємо увагу до того, що законодавство не вимагає попереднього визначення відповідними органами управління у сфері освіти конкретних закладів освіти, що організовують ту чи іншу форму здобуття освіти (крім випадку організації педагогічного патронажу для здобувачів освіти, які за станом здоров'я не можуть відвідувати заклад освіти й перебувають у закладі охорони здоров'я (пункт 6 розділу IV наказу № 8) (Наказ МОН «Про затвердження Положення про індивідуальну форму...», 2016).

Особа, яка здобуває освіту за будь-якою формою, має право на користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, установленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів (частина перша статті 53 Закону України «Про освіту»). Держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними), посібниками всіх здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у порядку, установленому Кабінетом Міністрів України (частина третя статті 4 Закону України «Про освіту») (Закон України «Про освіту», 2017).

Мережева форма здобуття освіти дозволяє на договірних засадах задіяти (додатково, у разі потреби) педагогічних працівників, матеріально-

технічну базу, інформаційні ресурси інших суб'єктів освітньої діяльності (у тому числі закладів освіти), юридичних осіб, залучених до діяльності освітнього округу, міжшкільних ресурсних центрів, наукових установ, закладів культури або спорту, закордонних установ тощо. У такий спосіб формується «мережа» суб'єктів, які забезпечують здобуття якісної освіти.

Залучення осіб до педагогічної діяльності під час організації мережевої форми здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту» (пункт 21 частини першої статті та «Про повну загальну середню освіту» (частина перша статті 24).

У роз'ясненнях Міністерства освіти та науки України зауважено, що чинним законодавством не передбачено перерахування коштів батькам, які самостійно організують навчання своїх дітей, чи будь-яким суб'єктам, до яких вони звернулися для забезпечення організації навчання.

Крім того, у закладі освіти мають бути ресурси, необхідні для реалізації індивідуального навчального плану (матеріально-технічне, кадрове, навчально-методичне, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо) або навчання може організуватися в поєднанні з мережевою формою здобуття освіти.

Наразі ми описуємо можливі варіанти саме поєднання форм навчання. Зарано ще говорити про те, що діти з порушеннями інтелектуального розвитку будуть навчатися за мережевою формою. У разі організації мережевої форми здобуття освіти для вивчення окремих навчальних предметів у заяві зазначаються ці предмети та вносяться в індивідуальний навчальний план (педагогічний патронаж) чи в індивідуальну програму розвитку, коли організоване інклюзивне навчання.

Для забезпечення організації мережевої форми здобуття освіти укладається договір між базовим закладом освіти, до якого зараховані здобувачі освіти, та іншим суб'єктами освітньої діяльності (партнером (партнерами) (Наказ МОН «Про затвердження Положення про інституційну форму...», 2019). Вважаємо доцільним залучення в мережеву форму здобуття освіти для дітей із порушеннями інтелектуального розвитку спеціальних закладів освіти, оскільки в них сконцентровані цінні як матеріально-технічні, так і людські ресурси – кваліфіковані вчителі-дефектологи з досвідом роботи. Для покращення якості надання освітніх послуг дітям із інтелектуальними порушеннями варто організувати та проводити такі предмети індивідуального навчального плану, як «Соціально-побутове орієнтування», «Фізика та хімія в побуті», «Трудове навчання (технології)».

Особливої уваги потребує саме трудове навчання та виховання дітей із порушеннями інтелектуального розвитку, підготовка їх до життя після закладу освіти. На базі спеціальних шкіл існує роками відшліфована програма професійної підготовки (лозоплетіння, кухарська справа, швейна справа, столярна справа тощо), що має на меті подальшу соціалізацію учня, здобуття професії.

Використання бази, досвіду роботи спеціальних закладів освіти, партнерська співпраця з ними є позитивною для всіх учасників освітнього процесу, зокрема для дитини з інтелектуальними порушеннями, індивідуальна освітня траєкторія якої матиме не тільки декларативний характер, а перейде у практичну площину.

Під час організації інклюзивного навчання до команди психолого-педагогічного супроводу слід залучити відповідним наказом директора ЗЗО всіх учасників мережевої взаємодії. У такому складі вони мають визначити освітню програму (освітні програми), оволодіння якою (якими) забезпечується мережевою взаємодією, та її (їх) компоненти (навчальні предмети, форми організації освітнього процесу тощо); ресурси, які використовуються суб'єктами освітньої діяльності для забезпечення здобуття освіти за мережевою формою.

Залишається суперечливим питання джерел фінансування організації мережевої форми здобуття освіти. Зважаючи на реформу децентралізації, маємо сподівання, що громади зрозуміють економічну вигоду якості надання освітніх послуг усім здобувачам освіти (незалежно від особливостей їх розвитку) та закладуть у свої бюджети відповідну статтю видатків. Звичайно, мають бути свідомими щодо цього питання й депутати всіх рівнів, адже від них залежить розподіл бюджету. Має бути налагоджена комунікація між усіма рівнями організації інклюзивного навчання, у даному питанні – від рівня дитини до регіонального. На національному рівні вже прийнята відповідна нормативно-правова база (Закон України «Про освіту», Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, Положення індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти).

Має бути визначений порядок взаємодії учасників освітнього процесу під час організації мережевої форми здобуття освіти. Неабияку роль у даному процесі відіграють фахівці інклюзивно-ресурсних центрів. Фахівці ІРЦ, насамперед, як безпосередні учасники реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дитини з порушеннями інтелектуального розвитку, мають розповідати батькам, педагогам, партнерам про можливості мережевої освіти для того, щоб дитина ефективно пройшла шлях до кінцевої точки

власної окресленої індивідуальної освітньої траєкторії, надавати рекомендації учасникам мережевої співпраці такого ж порядку, як і під час роботи в команді психолого-педагогічного супроводу у процесі організації «класичного» інклюзивного навчання.

Базовий заклад освіти, до якого зараховано здобувачів освіти, відповідає за здійснення контролю за реалізацією освітньої програми в повному обсязі. Тобто, необхідно проводити моніторинг реалізації індивідуального навчального плану та індивідуальної програми розвитку в зазначені терміни.

Суб'єкт освітньої діяльності, що є партнером мережевої взаємодії, має відповідати за реалізацію компонентів освітньої програми, визначених у договорі. Наприклад, якщо заключений договір зі спеціальною школою на реалізацію технологічної освітньої галузі (предмету «Трудове навчання»), то вони, відповідно до складеного розкладу та графіку проводять, ці уроки, фіксують це в окремих журналах, а потім переносять ці оцінки (досягнення) у класний журнал класу закладу освіти, учнем якого є дитина. Також на їх базі можна реалізовувати освітню галузь «Корекційно-розвиткові заняття». Практика показує, що у сфері організації та реалізації інклюзивної освіти існує величезний брак кадрів для забезпечення саме цієї галузі. В основному, ці предмети читають фахівці ІРЦ, але не можуть задовільнити попит на даний вид освітніх послуг, оскільки їх обмежує законодавство – 240 годин на рік за цивільно-правовою угодою. Цю проблему можна вирішити, залучивши в партнери мережевої освіти спеціальні заклади освіти. Зі школою мистецтв чи палацом дитячої творчості варто укласти договори на реалізацію мистецької освітньої галузі (предмети «Музика», «Образотворче мистецтво»). З метою використання додаткової матеріально-технічної бази за потреби до мережевої взаємодії можуть залучатися інші юридичні особи, залучені до діяльності освітнього округу, міжшкільні ресурсні центри, наукові установи тощо.

Отже, результати навчання здобувачів освіти за мережевою формою обліковуються базовими закладами у класному журналі на підставі витягів із журналів, які ведуться партнерами мережевої взаємодії. Документи про здобуття освіти за мережевою формою, як вже зазначалося, видаються базовими закладами освіти.

Мережева взаємодія є способом координації спільної освітньої діяльності, що здійснюється на договірних засадах різними суб'єктами освітньої діяльності для організації здобуття освіти за мережевою формою. Тобто, варто показати батькам, дитині, громаді, що за допомогою можливостей мережевої освіти, досягнемо кінцевого результату –

соціалізовану, підготовану до життя особистість, яка бути проживати у громаді та платити податки.

Безперечно, мають бути зацікавлені підприємства, установи, організації, приватні підприємці, які в майбутньому зможуть забезпечити дитину з порушеннями інтелектуального розвитку (за можливості) певною роботою, а себе – працівником, податковими пільгами.

Необхідні кроки: 1) батькам (законним представникам) звернутися до ІРЦ для проведення комплексної оцінки розвитку дитини; 2) скласти індивідуальну освітню траєкторію дитини з порушеннями інтелектуального розвитку; 3) визначити партнерів (мотивувати їх); 4) укласти офіційні договори з партнерами; 5) отримати заяви щодо навчання в мережі від учнів або батьків; 6) скласти розклад уроків, узгодивши з партнерами; 7) налагодити роботи цифрових пристроїв та інтернет-доступу всіх учасників освітнього процесу до відповідних ресурсних баз; 8) вирішити фінансові питання оплати праці; 9) розробити звітні форми обліку; 10) здійснити мережеве навчання.

Таким чином, кожен учень, у тому числі й з порушеннями інтелектуального розвитку, може проходити певні заняття на базі іншого закладу, або ж взагалі, міжшкільних ресурсних центрів, ЗЗСО, спеціальних закладів освіти, школи мистецтв, секції тощо. Один заклад освіти виступатиме як базовий для учнів, а інші установи, з якими укладені угоди, як партнери.

Закладу освіти, що не має відповідної матеріально-технічної бази чи не може знайти вчителів-дефектологів для надання якісних освітніх послуг у галузі «Корекційно-розвиткові заняття» для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії дитини з порушеннями інтелектуального розвитку, доцільно використовувати можливості мережевої освіти для партнерства зі спеціальними закладами освіти з їх потенціалом та ресурсами. І проводити там навчання за узгодженим розкладом та графіком.

Позитивним моментом мережевої освіти для учнів виступає можливість зарахувати роботу, проведену в мистецькій, спортивній школі чи на відповідних курсах, гуртках; для педагогів, залучених фахівців – забезпечення роботою.

Заклад освіти та партнер укладатимуть договір, у якому буде врегульовано питання освітньої програми її компонентів, що забезпечуватимуться у взаємодії, механізми фінансування, використання ресурсів та інші умови співпраці.

Мережева освіта дає можливість залучення до освітнього процесу терапевтів, психологів, коучів, митців, у яких є методики підвищення

креативності та формування в дітей із порушеннями інтелектуального розвитку життєвих та ключових компетентностей.

Ключові компетентності необхідні всім людям для підвищення особистого потенціалу й розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства. Такі компетентності розвиваються в процесі навчання протягом усього життя, починаючи з раннього дитинства, шляхом навчання, а мережева форма здобуття освіти дає можливість дітям із порушеннями інтелектуального розвитку розширити доступ до різних ресурсів та можливостей.

ЛІТЕРАТУРА

- Беззуб, І. (2020). Реформування середньої освіти: виклики та нововведення. *Громадська думка про правотворення*, (4), 3-14. Режим доступу: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2020/4.pdf>. (Bezzub, I. (2020). The reform of secondary education: challenges and innovations. *Public opinion on lawmaking*, (4), 3-14. Retrieved from: <http://nbuviap.gov.ua/images/dumka/2020/4.pdf>).
- Мірошнікова, А. (2019). Мережева освіта: які нові можливості з'являться в учителів та учнів. *Освіторія*. Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/merezheva-osvita-yaki-novi-mozhlyvosti-z-yavlyatsya-v-uchyteliv-ta-uchniv/> (Miroshnikova, A. (2019). Network education: what new opportunities will appear for teachers and students. *Osvitoria*. Retrieved from: <https://osvitoria.media/experience/merezheva-osvita-yaki-novi-mozhlyvosti-z-yavlyatsya-v-uchyteliv-ta-uchniv/>).
- Пирогова, М. (2019). Освіта поза школою: що дітям дадуть «мережеві» навчальні заклади. *Сьогодні*. Режим доступу: <https://ukraine.segodnya.ua/ua/ukraine/obrazovanie-vne-shkoly-cho-shkolnikam-dadut-setevye-uchebnye-zavedeniya-1286608.html> (Pyrohova, M. (2019). Out-of-school education: what children will be given by "networked" education institutions. *Today*. Retrieved from: <https://ukraine.segodnya.ua/ua/ukraine/obrazovanie-vne-shkoly-cho-shkolnikam-dadut-setevye-uchebnye-zavedeniya-1286608.html>).
- Про деякі питання документів про загальну середню освіту (наказ МОН) № 1109 (2018). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1279-18#Text> (*On some issues of documents on general secondary education (the order of the Ministry of Education and Science) № 1109* (2018). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1279-18#Text>).
- Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти (наказ МОН) № 8 (2016). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0184-16#Text> (*On approval of the Regulations on the individual form of general secondary education (the order of the Ministry of Education and Science) № 8* (2016). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0184-16#Text>).
- Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти (наказ МОН) № 536 (2019). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-19#Text> (*On approval of the Regulation on the institutional form of general secondary education (the order of the Ministry of*

Education and Science) № 536 (2019). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0547-19#Text>).

Про освіту (Закон України) №2145-VIII (2017). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (*On education (Law of Ukraine) №2145-VIII* (2020). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>).

Про повну загальну середню освіту (Закон України) №463-IX (2020). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (*On complete general secondary education (Law of Ukraine) №463-IX* (2020). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>).

РЕЗЮМЕ

Бондаренко Юлія, Воротынцева Елена. Сетевая форма получения образования как модель реализации индивидуальной образовательной траектории ребенка с нарушениями интеллектуального развития.

В работе представлен анализ механизма внедрения сетевой формы получения образования. Описывается порядок взаимодействия участников этого процесса в реализации индивидуальной образовательной траектории ребенка с нарушениями интеллектуального развития. Акцентируется внимание на деятельности специалистов инклюзивного-ресурсных центров в сетевом сотрудничестве, направленной на развитие жизненных и ключевых компетентностей учащихся с нарушениями интеллектуального развития. Определены возможности привлечения к образовательному процессу различных специалистов, в том числе терапевтов, психологов, коучей, искусствоведов для повышения эффективности развития детей с интеллектуальными нарушениями, что будет способствовать их социализации и самореализации.

Ключевые слова: сетевая форма образования, инклюзивное образование, индивидуальная образовательная траектория, специальные учебные заведения, партнерство, инклюзивно-ресурсный центр.

SUMMARY

Bondarenko Yuliia, Vorotyntseva Olena. Network form of education as a model of implementing individual educational trajectory of a child with intellectual disabilities.

The paper presents an analysis of the mechanism of introduction of the network form of education as tool for the interaction of subjects of educational activity in the implementation of the individual educational trajectory of children with intellectual disabilities. Emphasis is placed on this group of children as one of the most vulnerable groups of students who need balanced approach to the design and implementation of the educational trajectory. It is online education that is designed to take this aspect into account, to give everyone the opportunity to get an education according to their uniqueness. The authors provide proposals for the involvement in the online form of education for children with intellectual disabilities of special education institutions, as they concentrate valuable material and technical human resources – qualified teachers and special educators with experience. In addition, this paper describes the order of interaction of participants in the educational process in organizing a network form of education. In particular, specialists of inclusive resource centers, who, as direct participants in the implementation of individual educational trajectory of a child with intellectual disabilities, should tell parents, teachers, and partners about online education opportunities. The child will effectively pass the

way to the end point of his own outlined individual educational trajectory. This paper also provides recommendations for the participants of the network cooperation in the same order as when working in a team of psychological and pedagogical support in organizing "classical" inclusive education.

Online education provides an opportunity to involve the educational process of therapists, psychologists, coaches, artists who have techniques to increase creativity and formation in children with intellectual disabilities of life and key competences. In the end, this will expand their access to various resources and opportunities.

Key words: network form of education, inclusive education, individual educational trajectory, special education institutions, partnership, inclusive resource center.

УДК 378

Михайло Демянчук

Фаховий медичний коледж комунального закладу вищої освіти

«Рівненська медична академія» Рівненської обласної ради

ORCID ID: 0000-0001-8729-5144

DOI 10.24139/2312-5993/2020.07/297-308

СТАТИСТИЧНА ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ

Для доведення достовірності результатів експериментального дослідження з упровадження в коледжах авторської системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи використовувалися методи математичної статистики, що застосовуються у педагогіці, зокрема, обчислення критерія Фішера (F-критерія) і порівняльний аналіз його стандартних та емпіричних показників. Встановлено, що показник F_{emp} -КГ із значеннями від 1,21 до 1,24 виходить за межі вірогідності. F-критерій для експериментальних груп (F_{emp} -ЕГ) має значення від 1,39 до 1,44, що знаходиться в межах показників стандартної таблиці. Отже, результати дослідження є вірогідними та підтверджують достовірність проведеної дослідно-експериментальної роботи.

Ключові слова: *коледж, молодші спеціалісти сестринської справи, студенти, експеримент, методи математичної статистики, критерій Фішера*

Постановка проблеми. Організація науково-дослідної роботи в освітньому середовищі багатьох закладів вищої освіти ґрунтується на узагальненні педагогічного досвіду та впровадженні викладачами сучасних методологічних підходів, методів і засобів для підвищення рівня ефективності навчання майбутніх фахівців. У професійній підготовці сестринського персоналу використовується як досвід діяльності досвідчених